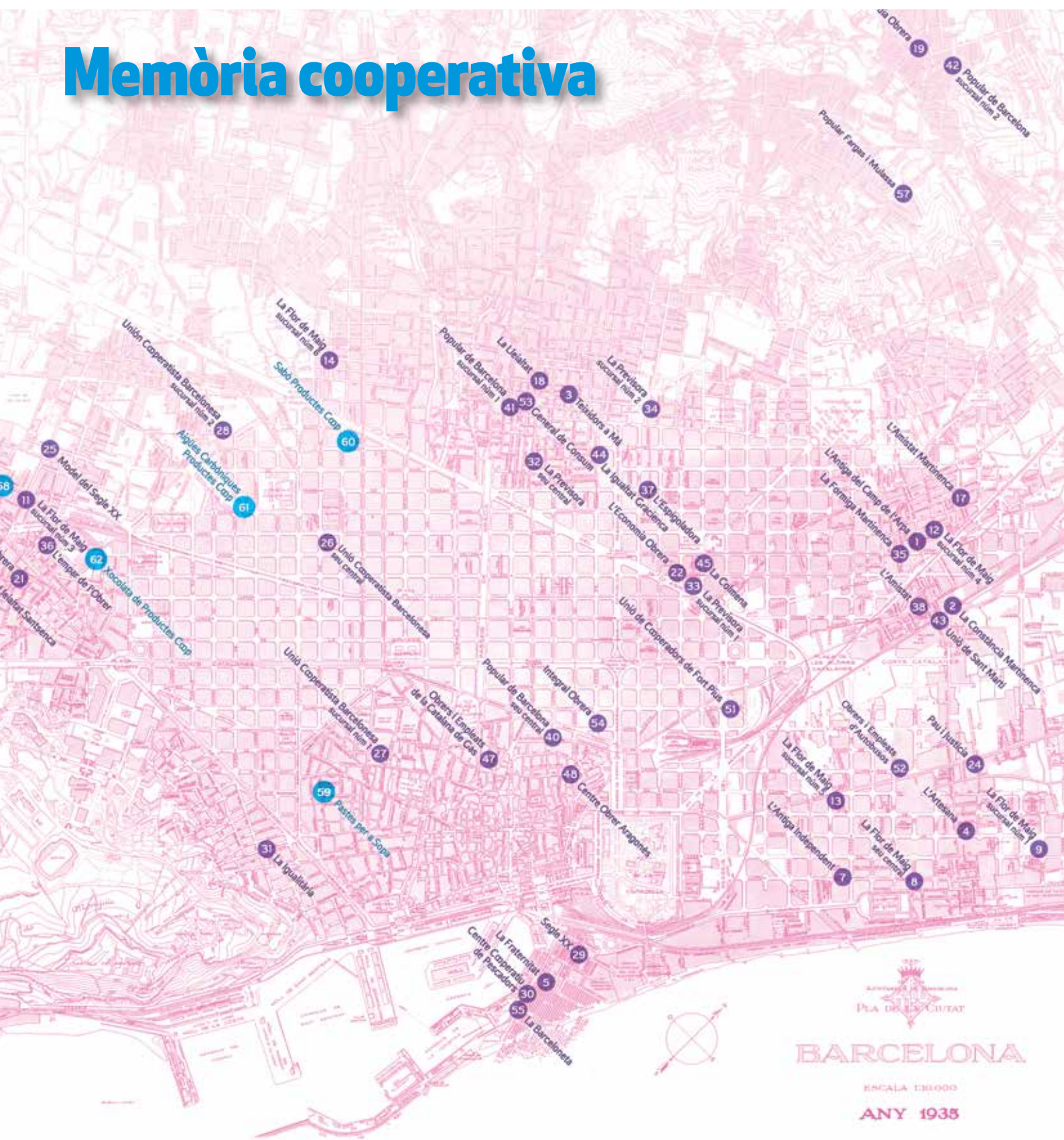

Memòria cooperativa

Les nôtres coopératives: **Noves cooperatives per a nous temps.**

Entrevista: **Patrick Dugay, President de Le Chantier.**

ISSN 1133-8415

9 771133 841150

*Referent
Cooperatiu Català en
Prevenció de Riscos
Laborals*

*Nou servei
Vigilància
de la Salut*

*Totes les especialitats
preventives.
A tot Catalunya*

SePrA
servei de prevenció

www.sepra.cat

T. 93 457 41 45
Trinxant 98-100, 08026 Barcelona sepra@sepra.es

Servei de Prevenció Aliè acreditat en totes les especialitats (SP-063-B)

ASSIGEM
SERVEIS EMPRESARIALS

Assessorament i gestió integral especialitzada en
COOPERATIVES, FUNDACIONS
i ENTITATS NO LUCRATIVES

- Comptabilitat, aplicació Pla Comptable, seccions, tancament, Comptes Anuals.
- Obligacions tributàries, Declaracions periòdiques, Impost Societats, Requeriments, Inspeccions, etc.
- Nòmines, Seguretat social, problemàtica laboral, sancions, acomiadaments, etc.
- Temes socials, Assemblees, seccions, constitució i canvis en òrgans d'administració, mediació en situacions conflictives, etc.
- Temes jurídics, contractes, adaptació estatuts, revisió de la gestió tributària, regularització Registres: Cooperatives, Propietat, etc.

PROTECCIÓ DE DADES, Document de Seguretat, inscripció Agència Protecció de Dades

ASSIGEM Serveis Empresarials, Scll
Girona, 38, 1r 2a - 08010 Barcelona
Tel. 932 652 285 - Fax 932 325 613

“un servei jurídic compromès i de qualitat”

 Col·lectiu Ronda
ASSESSORIA JURÍDICA LABORAL ECONÒMICA SOCIAL

Barcelona - Cerdanyola - Granollers
Mataró - Mollet del Vallès - Rubí
despatxos associats:
Girona - Lleida - Tarragona - Tortosa - Vilafranca del P.

www.cronda.coop
crondaweb@cronda.coop

Cooperativisme i economia social

- Assessorament integral a cooperatives, associacions, fundacions i altres entitats d'economia social
- Autoocupació i plans d'empresa
- Consultoria i auditoria
- Mediació en conflictes societaris

Drets de les persones i els col·lectius

- Dret civil, penal i administratiu
- Dret de família
- Separacions, divorcis
- Danys i perjudicis
- Accidents de circulació i de treball
- Arrendaments
- Dret fiscal
- Habitatge, urbanisme i medi ambient
- Estrangeria
- Violència de gènere

Defensa dels treballadors/es

- Assessorament laboral i Seguretat Social
- Acomiadaments
- Reclamacions
- Dret sindical
- Regulació d'ocupació
- Negociació col·lectiva
- Pensions
- Accidents i prevenció de riscos laborals
- Malalties professionals
- Plans de pensions

SUMARI

4 / TORNAVEUJosé Luis Domínguez,
flequer i cooperativista**5 / EDITORIAL**

Cooperativisme 2.0

6 / EL NOSTRE MÓN

Agnès Giner

9 / COOPERATIVES DE CATALUNYAEl creixement del
cooperativisme a Catalunya
Confederació de Cooperatives de Catalunya**10 / LES NOSTRES COOPERATIVES**Noves cooperatives per a nous
temps, una lluita de sempre per la
sostenibilitat i la justícia social

Pep Valenzuela

Reportatge sobre tres cooperatives
de recent creació i d'avalada experiència
de les persones integrants. Aquest mes
visitem La Garbiana dedicada a l'agricultura
ecològica, Tapurna, orientada a la sostenibilitat
i l'agricultura social, i l'urbana Koiton Club,
d'oci i cultura.**13 / ENTREVISTA**Patrick Dugay, president de
Chantier de l'économie sociale
Miquel Miró**15 / PREMIS FRG 2012.
2N PREMI JACINT DUNYÓ**Una nova font de cooperativisme.
Dels Pioners de Rochdale a la
cooperació 2.0

Ivan Miró

L'article mereixedor del 2n Premi
Jacint Dunyó 2012, d'articles sobre
cooperativisme, reflexiona, a partir
d'experiències en xarxes socials de
finançament col·lectiu, programari
lliure, producció de coneixement
públic i col·lectiu, i creació en línia,
sobre la considerable desconexió
entre el cooperativisme constituït i
aquesta nova cooperació social.**19 / FINANCES COOPERATIVES**Percepcions de les cooperatives
catalanes auditades sobre el procés
d'implementació de la NIC32 en el
capital social
Ramon Bastida**21 / HISTÒRIA DEL COOPERATIVISME**La recuperació del patrimoni
cooperatiu de Mataró
Margarida Colomer**24 / OPINIÓ**Va de metges
Esteve Puigferrat**25 / PENSEM-HI**El meu nét Oriol i el
cooperativisme sanitari
Santos Hernández**26 / BIBLIOTECA**Donació
Retalls
Elisenda Dunyó

CRÈDITS

Editora Fundació Roca i Galès **Redacció i Administració** Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - Fax 93 487 32 83 - cc@rocagales.org - www.rocagales.org **Coordinació**
Agnès Giner. **Consell de Redacció** Josep Busquets, Miquel Corna, Enric Dalmau, Núria
Esteve, Raimon Gassiot, Agnès Giner, Joan Josep González, Miquel Miró, Ma. Lluïsa
Navarro, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat i Quim Sicília. Els autors són responsables dels articles
signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els
textos aquí inscrits. **Foto portada:** Cooperatives/BCN 1842-1939 Guia d'Història Urbana, 13.
Ivan Miró i Jordi Garcia. © MUHBA 2012. **Disseny, maquetació i impressió** El Tinter, SAL
(empresa certificada EMAS) **Dipòsit legal** B-22.283/80 I.S.S.N. 1133-8415. Aquesta revista ha
estat impresa sobre paper certificat FSC® i amb tintes provinents d'olis vegetals

Amb el suport de:

Un parell de preguntes (que en són tres) a José Luis Domínguez Bringas (Barcelona, 1942), flequer i cooperativista

1

Què et sembla atractiu del cooperativisme?

El fet que la cooperativa sigui una empresa democràtica en la qual tots participem, que és un projecte nostre, comú, que ens fa lluitar dia a dia per tirar-lo endavant. També és important el treball conjunt amb les altres persones per assolir objectius, i el fet que tots tenim el mateix paper per desenvolupar. És un projecte que neix amb la il·lusió de totes les persones que en formem part i que ens fa participar d'una mateixa manera.

2

Què no et convenç del cooperativisme?

Pràcticament em convenç prou per a no dir que alguna cosa no em convenç. Únicament trobo que moltes vegades l'esperit cooperatiu acaba minvant, i llavors és quan el funcionament de la cooperativa es fractura i es crea una ferida difícil de curar. Pel que fa a la resta, és una empresa que funciona prou bé.

3

En cas de voler crear una empresa, optaries pel cooperativisme? Per què?

Com he dit abans, els meus arguments van cap a l'opció d'inculcar la creació de cooperatives, que és un model que funciona com a empresa social i com a empresa purament dita, i en el projecte de la qual participa tothom que n'és soci, que és una manera molt bona de fer-te teva l'empresa. L'antiga fleca on jo treballava sempre ha estat una cooperativa, i aquest és un argument suficient per a defensar un model d'empresa que ha funcionat durant quaranta-cinc anys.

Memòria cooperativa

Emfasitzem el concepte **memòria cooperativa** amb una mirada al futur. Dedicant la portada al mapa de les cooperatives obreres de consum existents l'any 1935, recentment editat pel Museu d'Història de Barcelona, visitem tres cooperatives noves. La novetat no només rau en la seva recent creació, sinó també en la seva activitat. Podeu comprovar-ho a la secció "Les nostres cooperatives". Fem un repàs a la recuperació del patrimoni

cooperatiu de Mataró, ciutat de referència a Catalunya en economia cooperativa i solidària, i també parlem de cooperació 2.0 en l'article guanyador del segon Premi Jacint Dunyó, d'articles sobre cooperativisme 2012. Recuperar la fecunda **memòria cooperativa** per entendre què som avui, com a puntal imprescindible d'aquest demà esperançat que construïm entre els vells i els nous socis d'un projecte de món més humà, més de tothom. ■

LA COBERTA/ Cooperatives obreres de consum existents el 1935.
Foto: Cooperatives/BCN 1842-1939 Guia d'Història Urbana, 13.
Ivan Miró i Jordi Garcia.© MUHBA 2012.

Fe d'errates

A l'“Índex de matèries 2012” del número anterior, a la pàgina 15, secció “Jornades sobre cooperativisme”, havien d'haver figurat M. Lluïsa Navarro i Fermí Vives com a autors de l'article “Història del cooperativisme: Els principis de Rochdale”. ■

Els transportistes s'identifiquen amb el distintiu “Som Cooperativa!”

El Consell Rector de la Federació de Cooperatives de Serveis i de Transportistes de Catalunya (Servicoop) va acordar recentment tirar endavant el projecte “**Som cooperativa!**”. Aquest projecte consisteix en la identificació dels vehicles de les cooperatives a través d'un logotip distintiu que lliura la Federació a tots els associats transportistes perquè el posin als seus vehicles amb la finalitat de visualitzar la seva pertinença a una cooperativa i com a distintiu de qualitat del servei. Actualment, Servicoop representa més de tres mil transportistes autònoms d'arreu de Catalunya, essent l'entitat més forta del sector del transport. La Federació de Cooperatives de Serveis i de Transportistes de Catalunya durant l'any 2012, a través del servei de creació de cooperatives, va dur a terme la constitució de trenta noves cooperatives, vint-i-cinc de les quals s'hi han afiliat. Això significa 3.200 socis més, essent actualment la base de Servicoop de 48.000 cooperativistes. ■

Neix Quèviure, la nova distribuïdora majorista per al consum responsable

Mercasol, la distribuïdora de mercat social de Trèvol, ha fet un pas endavant creant la distribuïdora Quèviure, constituïda com a cooperativa de serveis (Distribuïdora de Mercat Social, SCCL). L'objectiu d'aquesta iniciativa és continuar sumant esforços i millorar les condicions, la qualitat i els preus dels productes oferts.

Fruit de la col·laboració entre productors i consumidors, Quèviure és la primera distribuïdora majorista de consum responsable que ofereix, al mateix temps, productes ecològics, de comerç just i fets per cooperatives. Està especialitzada en producte alimentari no fresc, així com en vaixel·la ecològica.

Els socis de Quèviure són, d'una banda, proveïdors, i de l'altra, consumidors-clients. Com a productors, a hores d'ara formen part de la cooperativa Trèvol, Ideas, Rietvell i el Campdelasort. Com a consumidors, els socis actuals són Arç Intercooperació Econòmica, Trenta Panxes i El Llevat de Nou Barris.

Quèviure està compromesa en el desenvolupament del cooperativisme i l'economia solidària; és per això que pertany al grup cooperatiu ECOS, és sòcia de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i participa en iniciatives com ara el balanç social i la construcció de mercat social, que tenen com a objectiu aconseguir una altra economia: més justa, més humana i més sostenible que l'actual.

A efectes pràctics, la nova distribuïdora manté el mateix telèfon i la mateixa adreça de contacte que Trèvol Distribució: carrer Antonio Ricardos, 10, baixos de Barcelona.

Més informació i compra en línia, a:

www.queviure.coop. ■

Un conte explica la història de la cooperativa La Fageda

El model La Fageda, que treballa per la integració laboral de les persones que pateixen discapacitat intel·lectual o trastorns mentals severos en forma cooperativa, ha estat reconegut i premiat en múltiples ocasions per la seva tasca. Ara, però, l'editorial Comanegra ha editat el conte *El tresor de La Fageda* per donar més difusió entre el públic infantil a la feina que du a terme la cooperativa. Els més de quaranta mil alumnes de Catalunya que visiten cada any les instal·lacions de La Fageda –hi ha granja de vaques de llet, fàbrica de iogurts i, des de fa poc, de melmelades– podran reconèixer en el conte moltes de les coses que s'hi expliquen.

La protagonista, que té sis anys, visita la cooperativa amb la seva família per conèixer de primera mà com es fabriquen els iogurts. Per les planes d'aquest conte redactat per Pep Molist i il·lustrat per Clàudia de Puig Ripoll desfilen personatges de tota mena, com ara metges que curen iogurts, un bandoler, vaques que escolten música, etc. Són una sèrie de personatges entranyables que acompanyen l'Alba i els lectors en la recerca de l'autèntic tresor de La Fageda. A la contraportada del llibre, hi ha la pista de quin és: "Descobreix amb l'Alba i els seus amics un món fantàstic, però real, on quasi tot és possible gràcies a l'amor i el respecte dels qui l'habiten." ■

El Hub d'Internacionalització reuneix cooperatives exportadores

El dimecres 23 de gener d'enguany, les cooperatives membres del Hub d'Internacionalització de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya (FCTC) van participar en una sessió de treball que va permetre conèixer les eines i els recursos per a exportar que ACCRO proposa a les empreses catalanes.

Durant la trobada, es van presentar les línies principals del pla de treball del programa Internacionalització de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya, emmarcat en l'eix de "Suport al creixement i la consolidació de les cooperatives".

Dins del programa d'Internacionalització, el Hub és un espai de relació i d'intercanvi d'informació entre empreses federades a la FCTC que exporten o volen fer-ho en el qual es concentra i es distribueix informació i es treballa en l'aprofitament dels recursos disponibles. Conjuntament, els integrants del Hub exporten a quinze països en més de vint-i-cinc operacions diferents.

El Hub és un grup obert en el qual poden participar totes les cooperatives federades a la FCTC. Per fomentar la relació entre els seus membres, s'ha impulsat un grup a la xarxa social LinkedIn.

Més informació, a:

www.cooperativest treball.coop. ■

Els municipis que representen el 49,52% dels catalans es van adherir a l'AIC-2012

L'Any Internacional de les Cooperatives 2012 proclamat per l'ONU va ser un gran impuls per visualitzar el model d'empresa cooperativa, però també per apropar més el model cooperatiu als territoris. Amb això, la Confederació de Cooperatives de Catalunya va impulsar l'adhesió d'ens del nostre territori amb la col·laboració de les federacions de cooperatives, de la Direcció General d'Economia Social i Cooperativa i Treball Autònom, de la Federació de Municipis de Catalunya i de l'Associació de Municipis de Catalunya.

Un total de cinquanta-un ajuntaments es van adherir a la proclamació de l'ONU, així com el Consell Comarcal de la Selva, el del Berguedà, el del Garraf, el del Priorat i el del Ripollès, i la Diputació de Barcelona, la Federació de Municipis de Catalunya, l'Institut d'Estudis Catalans, la Generalitat de Catalunya i el Parlament de Catalunya.

Aquestes ajuntaments, que representen el 49,52% de la població de Catalunya, pertanyen a vint-i-quatre de les quaranta-un comarques existents i acullen un total de 2.133 cooperatives de totes les branques i sectors d'activitat. Durant el 2012, la Confederació de Cooperatives de Catalunya va posar a l'abast de tots els consistoris una cartera d'accions de promoció i visualització del cooperativisme, accions formatives, personal expert en matèria de cooperatives, taules de desenvolupament econòmic, així com materials de promoció i difusió, per tal d'apropar la forma cooperativa a les economies locals. ■

Nou disseny del web d'Abacus Cooperativa

Amb l'objectiu d'adaptar el web a les necessitats de tots els usuaris, Abacus Cooperativa ha presentat un nou disseny de web corporatiu en el qual les persones usuàries trobaran una extensa informació sobre l'activitat de la cooperativa: des del vessant més social i econòmic, fins a la informació de les activitats, serveis i productes que ofereix dia a dia als seus establiments.

Aquest nou web incorpora com a novetats un nou cercador de botigues Abacus, on es poden localitzar les més properes posant qualsevol adreça o codi postal; una agenda d'activitats dinàmica i fàcilment consultable per tipologia, dia i ubicació, i un espai d'actualitat en què poder estar al dia de tot el que es refereix a la cooperativa.

D'altra banda, i només temporalment, no hi ha l'espai de botiga en línia, que tornarà a obrir al més aviat possible. Abacus Cooperativa anuncia que farà tot el possible perquè els pròxims mesos la nova botiga en línia pugui oferir una àmplia selecció de productes de manera àgil i eficient.

Més informació, a: www.abacus.coop. ■

30 Minuts dedicat a les cooperatives

El diumenge 27 de gener TV3, Televisió de Catalunya, va emetre un programa 30 Minuts dedicat a les cooperatives. El reportatge *Competir Compartint*, amb l'objectiu de donar resposta a la pregunta “les cooperatives superen millor la crisi?”, va aportar dades i testimonis sobre el funcionament de les cooperatives avui en dia, amb exemples de diverses cooperatives i experts seleccionats per l'equip periodístic del programa.

Durant mesos, l'equip de 30 Minuts ha anat recollint testimonis de diverses cooperatives del moviment cooperatiu català com Mol-Matric, Som Energia, MengemBages, Mbici, La Fageda, Aposta Escola de Cooperativisme, l'Agrària de Falset-Marçà i el grup Actel.

El reportatge també recull un estudi de la Confederació Internacional de Cooperatives amb dades de 23 països que demostra que les cooperatives obtenen millors resultats econòmics, taxes d'ocupació i supervivència que els altres models d'empresa. Les raons resideixen en les característiques pròpies de les empreses cooperatives: la implicació de les persones sòcies, la capacitat d'innovació, l'arrelament al territori i el creixement en xarxa. La creació de cooperatives a Catalunya va créixer el 2012, Any Internacional de les Cooperatives i va enregistrar la xifra més alta dels darrers 6 anys, amb 140 noves cooperatives.

Podeu veure el reportatge al nostre Facebook:

www.facebook.com/FundacioRocaGales

o bé introduint al vostre navegador l'enllaç:

www.tv3.cat/30minuts/reportatges/1867/. ■

El creixement del cooperativisme a Catalunya

Confederació de Cooperatives de Catalunya

La creació constant de noves cooperatives és un puntal bàsic per a l'arrelament d'aquest model en la societat. Per a aconseguir uns bons nivells de participació econòmica i social en una societat desenvolupada com la catalana, no n'hi ha prou amb el creixement i la millora de les ja existents. També cal que hi hagi un bon ritme de creació d'empreses cooperatives que estenguin la implantació d'aquest model de fer empresa i societat que té la voluntat explícita de resoldre col·laborativament les necessitats humanes.

D'aquesta voluntat va néixer la cooperativa Ara_Coop, que durant uns quants anys va contribuir notablement a normalitzar la forma jurídica cooperativa entre els agents que participen en la creació d'empreses, i això va permetre aturar la tendència negativa que patia aquest naixement de nous projectes. Però el 2011 les retallades van eliminar el finançament d'Ara_Coop, la qual cosa va provocar, com a efecte directe, una disminució en la creació de cooperatives. Això no obstant, l'any 2012 ens ha ofert dues bones notícies en aquest camp: d'una banda, l'aparició de 146 noves cooperatives, i de l'altra, la recuperació del programa Ara_Coop que recull l'Acord de govern que per a la present legislatura han formalitzat ERC i el Govern de CiU.

Centrant-nos en les dades, cal dir que la xifra de 146 noves cooperatives en un any és molt important, no només per ser la més alta dels darrers cinc anys, sinó també pel fet que el creixement s'ha produït en una conjuntura adversa en què tota capacitat de crear i consolidar llocs de treball esdevé imprescindible per a generar fortaleces contra la crisi. Així doncs, el setembre del 2012, les cooperatives de Catalunya havien generat 647

llocs de treball nets, i aquestes 146 de nova creació (113 cooperatives de treball associat, 16 de serveis, 5 de segon grau, 5 d'agràries, 4 de mixtes, 1 d'habitatges, 1 de consum i 1 d'ensenyament) han agrupat 609 persones físiques i 33 de jurídiques. Observem amb entusiasme que el cooperativisme va respondre a la crisi amb fermesa i bons resultats.

Com es pot veure en altres articles d'aquest número de la revista, hi han exemples molt interessants entre les cooperatives creades, ja que incorporen una càrrega important d'innovació en el producte i en els processos de comercialització, així com en noves formes de cooperació empresarial. Quan engegum un nou projecte, en la majoria de les ocasions aportem una part important dels nostres recursos econòmics i, alhora, assumim uns compromisos, no només amb nosaltres mateixos, sinó també amb la resta de socis que ens acompanyen, ja que ens trobem davant d'una de les darreres oportunitats, si no l'última, de sortir de la greu situació de desocupació imperant.

Ara bé, hem de tenir clar que per a tirar endavant un projecte empresarial cal que disposem d'un bon pla d'empresa; que pensem i valorem les seves possibilitats d'èxit, especialment pel que fa a la situació del mercat i les nostres vendes potencials; que ens marquem uns objectius que siguin creïbles per a nosaltres mateixos, ja que ens hi juguem molt; que dotem el projecte de grans dosis de realisme de tal manera que, un cop creada la cooperativa, puguem concentrar tots els esforços a assolir els objectius que ens n'assegurin la viabilitat; que tinguem molt present que l'èxit només dependrà de les accions que farem

els socis en els àmbits productiu i comercial, i també en el financer i en el del control de la gestió; i que entenguem que la constitució de l'empresa no és pas la fase més difícil, sinó tan sols l'inici d'un projecte que requerirà posar-hi moltíssims esforços, continuats i ben coordinats.

Finalment, convé que tinguem molt clar que els nostres projectes empresarials han de mirar cada vegada més cap als mercats internacionals. Hem de ser conscients que en el nostre entorn proper la demanda interna ha caigut molt i continuarà caient, i també que tampoc no podrem comptar amb la demanda de l'Administració pública d'una manera normalitzada. I fins i tot hem de tenir present que, encara que en el nostre sector d'activitat no s'hagi aturat la caiguda de la demanda, tardarem molt de temps a tornar als nivells que considerariem normals, si és que alguna vegada aconseguim arribar-hi. Si ens regim pel que dicta la història, en altres moments en què s'ha arribat a taxes d'atur del 25%, s'ha tardat quinze anys o més a col·locar aquests percentatges per sota del 10%. Tanmateix, cal que seguim el nostre tossut camí d'esforç col·lectiu... ple d'il·lusió realista. ■

Noves cooperatives per a nous temps, una lluita de sempre per la sostenibilitat i la justícia social

Pep Valenzuela
Ex-Libris, Sccl

Anys d'experiència avalen els grups de persones que van constituir les tres cooperatives objecte d'aquest reportatge; totes tres, però, de recent creació. Joves són també el conjunt dels seus membres: dedicats al treball al camp (agricultura ecològica) els de la primera; entre el camp i la ciutat (sostenibilitat i agricultura social) els de la segona; i al bell mig del barceloní barri de Sants (oci i cultura) els de la tercera. I amb una perspectiva comuna: treballar per guanyar-se les garrofes i, alhora, per transformar la realitat i construir una societat més justa amb la feina de cada dia.

La Garbiana, SCCL: força, paciència, alegria i passió

La Garbiana va néixer fa uns cinc anys a Torroja de Segarra —un petit municipi de cent deu habitants— com a associació de consumidors. Aviat, però, van decidir començar a produir hortalisses i cereals, conreus marca de la comarca, fins que, a la primavera del 2012, es constituïren en cooperativa de treball associat. Actualment, la cooperativa està formada per tres socis treballadors i un soci col·laborador. Es dediquen a la producció de cereals i llegums ecològics: blat, sègol, blat persa, cigrons, civada, espelta, farfatges i ordi, en unes 40 hectàrees; i hortalisses de temporada, recuperant llavors, en una altra hectàrea. Amb els cereals, sota comanda i en molí de pedra, elaboren farines que envasen en formats d'un, tres i vint-i-cinc quilos. Fins aquí, la feina de la denominada cèl·lula Garbiana Pagesa. Amb la segona cèl·lula, dita Garbiana Rebost, comercialitzen tots aquests productes, de varietats arte-

Socis de La Gabina
Sccl de Torroja de
Segarra.

sanals, ecològiques i de proximitat, en una botiga del poble on també es distribueixen les cistelles setmanals de productes, que cal demanar prèviament. Paral·lelament hi ha La Garbiana Artesana i la Garbiana Alquímica, que fan conserves, melmelades, rebosteria i productes de cosmètica i higiene, respectivament, i a cada una de les quals treballen dues persones.

En una perspectiva de més llarg abast, la cooperativa es planteja la constitució d'un "marc laboral que englobi totes les activitats i serveis que puguin sorgir en l'àmbit del nostre entorn més immediat", essent que "l'objectiu final és la creació d'un model econòmic i social en l'entorn d'un petit municipi rural, que potencii una economia real, justa i transparent, que tingui criteris de sostenibilitat i respecte

al medi, que entengui i respecti l'ésser humà com a individu lliure i creatiu amb la responsabilitat de treballar per ell mateix i per allò que és comú", segons fixen els estatuts de la cooperativa.

Aquesta idea és compartida per les altres cooperatives, i també ho és la necessitat d'avançar cap a noves idees i inquietuds. I tot està essent possible, com afirma la Núria, gràcies: a l'ajuda de familiars i amics, així com dels cistellaires; al Coop 57 per la confiança, i a Ferran Aguiló i Aracooop per l'ajuda i la formació. Situada just enmig de la ruta Bàrcino-Ilerda, la Garbiana treballa amb diverses cooperatives: gestoria (GPA), riscos laborals (SEBRA) i assegurances (ARÇ), i es relaciona amb cooperatives de consumidors, l'Ajuntament del municipi, l'entitat Cultures Trobades i el Consell Co-

marcal de la Segarra. Una relació, com hi afegeix la Núria, “amb la qual procurem participar activament en totes les propostes del nostre entorn”. Les garbianes *Artesana* i *Alquímica* són projectes que encara estan en fase de formació i legalització, però que, tot i no ser cooperativa, ja participen activament en el projecte global.

En el funcionament quotidià, aquesta cooperativa rural i agrícola utilitza com a eina important de treball el domini www.lagarbiana.cat; la majoria de les relacions comercials es fan a través de correu electrònic. També via correu electrònic es presenten les cistelles que ofereixen setmanalment. El proper mes de maig, estrenaran una nova web amb botiga en línia. Tot plegat, una xarxa a través de la qual distribueixen les farines a l'engròs a elaboradors, forners i restauradors, principalment, a les províncies de Lleida i Barcelona. Les farines en format petit es poden trobar en una vintena de botigues de productes ecològics i/o de proximitat.

D'altra banda, elaboren cistelles de fruita, verdura, cereals i llegums, carns i ous i d'altres, procedents de pagesos propers. Les cistelles són obertes (conscients que viuen en un entorn rural), i les preparen per encàrrec. “Estem contents perquè hem aconseguit que unes quaranta famílies vinguin cada setmana a Tarroja a buscar la seva comanda. També servim els nostres productes a diverses cooperatives de consum de la nostra zona i de Barcelona, a l'entorn d'unes deu.” “Continuem en expansió”, afirma la Núria, “però tenint clar quin és el nostre límit, quin és el preu just, i per això distribuïm nosaltres directament i evitem grans cadenes de distribució; ens agrada saber on va a parar la nostra farina”.

El finançament del projecte va començar amb aportacions personals i familiars. El primer molí es va pagar entre uns quants joves del poble. Així, mentre va ser possible, van anar funcionant evitant els préstecs bancaris. I quan no hi va haver cap altra sortida, van optar per demanar un préstec de 20.000 euros a Coop57.

L'experiència ha estat molt interessant, i de vegades sorprenent: “Hem

vist que, a part de la feina productiva, hem de tenir en compte la feina «burocràtica».” Però cal dir que se'n han sortit molt bé, han tingut molt bona acollida; fins i tot van guanyar el primer premi de Joves Emprendadors que organitza cada any el Consell Comarcal de la Segarra. És clar que això no surt del no-res: abans de ser cooperativa ja feia dos anys que treballaven junts de forma cooperativista. Per això afirmen que, “pel que fa a la feina interna, no ens ha suposat cap canvi: continuem il·lusionats i convençuts que el projecte tira endavant i que varem fer un gran encert escollint el model d'empresa cooperativa, ja que s'adapta perfectament al nostre funcionament natural”. Contents, per tant, de “poder viure al poble dignificant la feina de pagès”, tot i que encara se sorprenen que s'estigui materialitzant un projecte que anys enrere els semblava impen-sable. “Agraïts de tenir tanta feina i de l'interès que hem generat, i de vegades atordits per la gran quantitat de despeses que implica la posada en funcionament d'una cooperativa”. Així doncs, conclou la Núria, “contents de poder fer la feina que ens agrada alhora que participem en la creació d'un nou model agrari i social més sostenible i d'una economia real i justa per a tothom”.

Vàrem fer un gran encert escollint el model d'empresa cooperativa, ja que s'adapta perfectament al nostre funcionament natural.

“Sembrar” per transformar el present i garantir el futur, també amb noves tecnologies

Constituïda el desembre del 2011, Tarpuna es localitza a Llinars del Vallès, però té projectes a Barcelona i arreu de Catalunya. Cooperativa mixta de treball associat i d'usuaris, va ser creada a partir de l'empresa Tarpuna (paraula quítxua que significa ‘sembrar’) i es dedica a la promoció i comercialització de calaixos i materials per a fer horts urbans. El canvi implica un salt de qualitat, en

PV.

proposar-se la realització de projectes relacionats amb la sostenibilitat i l'agricultura social.

La cooperativa és constituïda per set socis de treball i quinze socis col·laboradors i per consumidors i usuaris. Però això és només un grup base que articula un “mar de relacions”, com ho defineix en Josep Maria, un dels promotors del projecte “Hort urbà”. “Quasi tots els nostres projectes estan fets en cooperació amb altres entitats perquè creiem que ha de ser la nostra manera de treballar”, afirma. “Intentem crear sinergies i compartir experiències per desenvolupar innovacions socials, i la millor manera de fer-ho és en xarxa.” Actualment tenen sis projectes d'agricultura social en diferents fases de desenvolupament, “sempre en cooperació amb una altra entitat”, recorda; i en un dels projectes participen sis entitats, i això vol dir que hi ha establerta una xarxa de relacions de deu entitats socials amb les quals cooperen, i a les quals cal afegir les que col·laboren en altres projectes, com ara “Infinitloop”. “Tot aquest conjunt de relacions i els socis col·laboradors, usuaris i voluntaris és el nostre capital principal.”

Una part important de la seva feina gira entorn de les noves tecnologies: “Perquè tenim projectes en diferents llocs”, explica en Josep Maria. “I molts socis fan teletreball, i això ens obliga a reunir-nos virtualment, utilitzar aplicacions diverses per compartir informació, etc.” A més, el projecte damunt esmentat, “InfinitLoop”, un dels més importants de la cooperativa,

Socis de Tarpuna SccI de Llinars del Vallès.

és un sistema informàtic 2.0 per a regals intel·ligents que fan servir un embolcall reutilitzable fet per col·lectius d'inclusió social. L'embolcall carrega una aplicació que permet conèixer la vida, la trajectòria i els beneficis de l'InfiniLoop que passa per les mans dels usuaris, “una comunitat de persones unides per un consum sostenible, conscient i transformador”.

El finançament del projecte global l'han aconseguit amb algunes subvencions i recollint una part important dels diners a través dels socis col·laboradors, a més de les aportacions dels socis de treball, que, en alguns casos, s'han fet mitjançant la capitalització de l'atur. En aquest ambient de cooperació i solidaritat, “la implicació dels treballadors i la il·lusió per la feina, l'experiència és molt positiva”, afirma en Josep Maria. Hi afegeix que “és dur començar: està costant més del previst que tot funcioni com voldríem que fos”. Assenyala també altres problemes, com ara d'organització, ja que “establir el reglament i els procediments de funcionament de la cooperativa és laboriós, i el dia a dia ens ha ocupat massa”. Tot i això, “l'avaluació és positiva perquè mantenim la il·lusió, hem avançat molt en la definició de la manera de ser de la cooperativa i hem creat moltes relacions en xarxa amb entitats i persones. Hem sabut reaccionar davant les dificultats”.

Les perspectives, d'altra banda, són engrescadores; realitzen diversos projectes amb clients també diversos. En el projecte dit d'horticultura social, hi ha una part important de clients que consumeixen verdures dels horts socials i ecològics impulsats per la cooperativa; però, en realitat, “els clients dels nostres serveis són entitats i administracions que treballen per la inserció social”. El projecte de l'embolcall reutilitzable és semblant, ja que, tot i que els compradors són persones particulars, els clients són les entitats socials amb les quals desenvolupen el projecte.

El projecte “Estalvi coop”, d'estalvi energètic, per augmentar l'autonomia i reduir l'impacte ambiental a través d'un assessorament perso-

nalitzat i l'accés en línia al control del consum, té escoles com a clients principals.

Altres projectes importants són l'hort social i l'urbà. El primer mira de transformar espais en desús en finques agrícoles que donin oportunitats de formació, aprenentatge o lloc de treball a persones amb risc d'exclusió o col·lectius amb necessitats d'inserció laboral. Per a l'hort urbà, el cultiu ecològic en balcons i terrats, que ja disposa d'un manual imprès per l'editorial La Galera, Tarpuna ofereix assessorament tècnic qualificat, amb cursets de formació. I de la qualitat, en donen compte el més de deu anys d'experiència que els fa pioners en la investigació i la divulgació del cultiu ecològic.

Koitton Club, SCCL, espai de cultura i oci alternatiu al cor de Sants

“És una aposta agosarada”, afirma en Bernat, “però necessària”. Al barri, assegura, calia una alternativa per als veïns en l'àmbit de la cultura que no fos dirigida i/o decidida en altres llocs. Concerts en directe, exposicions, teatre, titelles, cinema mut amb música de jazz en viu..., tot de forma autogestionada. “La gent hi està responnent molt bé, i també els artistes s'hi senten bé i en un lloc adient.”

Constituïda ara fa quatre mesos, és una cooperativa de treball, integrada per quatre persones que gestionen un local d'oci al barri de Sants

Concert al Koitton Club del barri de Sants.

de Barcelona, que té l'objectiu de fomentar la cultura al barri mitjançant una programació de petit format amb música, exposicions, presentacions de llibres, espectacles teatrals i d'altres. “Som quatre quatre amics que ens coneixem de fa anys, precisament de moltes mogudes culturals i de lluites socials: vam fer festes alternatives al barri, vam participar en el fanzine *Coitodonyana*, en la Plataforma per un Treball Digne, en l'ocupació de la Garnatxa, etc.”

Doncs, sí: al bell mig del barri de Sants “cal omplir un buit, generar un espai de trobada i oferir un producte cultural i d'oci conjunt. Bar també, però principalment un espai de trobada, articulació i plataforma per al desenvolupament i la promoció d'activitats musicals i culturals. I a Sants, on hi ha tradició en aquest àmbit, així com pel que fa al cooperativisme i l'associacionisme social, amb moltes lluites, estava faltant això: una xarxa entre públic, veïns, artistes, col·lectius i associacions, i al mateix temps col·laborant amb altres plataformes del teixit social, cultural i cooperatiu de Sants i Barcelona.

A tocar de la plaça Ibèria i ubicat en un local de tradició musical (havia estat l'espai d'assaig i estudi de gravació de Los Manolos i, posteriorment, la seu de la discogràfica El Ventilador), Koitton Club obre les portes per oferir un “espai musical i cultural, amb voluntat d'esdevenir un referent plural de la música que s'està fent a Barcelona”, afirma en Bernat; i per, “des de la proximitat i amb una oferta variada i rica, contribuir a un canvi d'hàbits culturals”. Perquè, hi afegeix, tot no poden ser festivals més o menys gegantins, o locals per a veure-hi futbol, o només per a prendre-hi cerveses o còctels.

A part dels socis treballadors, hi han vint-i-tres socis col·laboradors, amb veu i vot, que opinen i proposen. I també els socis-usuaris, que han ajudat en tot, no només “usant”, sinó també opinant, i fins i tot col·laborant amb les obres. “Els quatre mesos d'experiència han sigut fantàstics”, conclou en Bernat. ■

Entrevista a Patrick Dugay

“L'economia social és una defensa contra la finançarització de la nostra economia”

Miquel Miró
Fundació Seira

President del Chantier de l'Économie Sociale ('Espai de Promoció de l'Economia Social', entitat del Quebec que es dedica a promoure l'economia social i afavorir la creació, el desenvolupament i la consolidació d'empreses i organitzacions d'economia social), Patrick Dugay és també director general de la Cooperativa de Desenvolupament Regional Outaouais-Laurentides des de l'any 2002 i president de la Xarxa d'Inversió Social del Quebec (RISQ). El passat mes d'octubre, va ser a Catalunya. I a Mataró, dins la Setmana Cooperativa organitzada per la Fundació Cooperadors de Mataró i l'Institut Municipal de Promoció Econòmica de l'Ajuntament, va poder explicar les eines i les experiències pràctiques que utilitzen al Quebec per promocionar l'economia social al territori.

No és el primer cop que ve a Catalunya. ¿Quins han estat els seus contactes amb la nostra economia social i com la veu a Quebec?

És la meua setena estada a Catalunya. Vaig venir per primer cop el 1997 per invitació del Govern català, que volia engegar un programa per donar suport a iniciatives d'economia social utilitzant la força associativa de les associacions de veïns escampades per tot el territori català. He anat tornant sovint per donar conferències i treballar en intercanvis d'estudis entre el Quebec i Catalunya. Les semblances entre el Quebec i Catalunya són nombroses i en diversos aspectes. La situació lingüística del català s'assembla a

la del francès al Quebec, i també la voluntat d'afirmació nacional, per exemple.

¿Què ens pot recomanar per a millorar la participació de l'economia social en la nostra societat?

Com un metge, faré tres “prescripcions”:

Primera: negociar el suport de l'estat. La crisi que afecta l'economia mundial des de fa anys ara mostra les derives del capitalisme contemporani. L'economia social és una defensa contra la finançarització de la nostra economia. Al Quebec, militem per una economia plural en la qual els tres components del sector públic, el privat i el social estiguin més equilibrats, tot conjugant les aportacions específiques de cadascun. Amb una participació avaluada d'entre el 8% i el 10% del PIB del Quebec, l'economia social no hi té plena participació. Per a arribar-hi, primerament cal posar-se d'acord sobre aquest objectiu amb l'administració. Com a garant de l'interès comú, s'ha de reclamar a l'estat que doni suport al desenvolupament de l'economia social com ho ha fet des de sempre amb l'empresa privada... Reconeixent el valor afegit de l'economia social, l'estat ha d'identificar, amb els actors de l'economia social, les polítiques públiques que donen suport al seu desenvolupament. *Segona: lluitar contra el desconeixement.* El desconeixement del públic és un dels principals frens al desenvolupament l'economia

ARXIU

Patrick Dugay.

social arreu del món. El model d'empresa capitalista és tan dominant que aquesta tasca tan difícil hauria de mobilitzar tots els actors compromesos en l'economia social i solidària. L'augment de la notorietat de l'economia social és una condició essencial per a mantenir el creixement de la compra socialment responsable dins el conjunt de les compres de les famílies i de l'estat.

Tercera: construir les seves pròpies eines. Res de més fràgil que la dependència. Els actors de desenvolupament de l'economia social s'han de centrar en el desenvolupament de les eines de desenvolupament col·lectiu, atès que són qui les dominen. La capacitat de disposar de fons propis facilita molt la posta en marxa de nous projectes. Cercar certa autonomia financera transforma considerablement les relacions amb els socis públics.

En l'economia social de tot arreu hi han diverses famílies, però al Chantier sembla que tots els agents actius són solidaris i ben representats. ¿Com ha estat possible, això?

És obvi que l'existència de diferents grups dins l'economia social i sòlidària comporta certes dificultats. Al Quebec també hi han tensions. A l'obertura de la Cimera Internacional de les Cooperatives del passat octubre al Quebec, la conferència principal va anar a càrrec de Riccardo Petrella, que va qüestionar la finalitat de la cooperativa com la raó per a pertànyer-hi. La cooperativa com a finalitat, va dir, no és pas un remei per a tot; cal que s'arreli en el projecte social de constituir una alternativa real al capitalisme, i no només presentar un aspecte més humà. Aquesta qüestió divideix les cooperatives.

Al Quebec, la majoria de les empreses col·lectives i dels moviments socials, amb el suport de l'estat, han escollit el seu camp: el d'una economia social i sòlidària que constitueix una alternativa real al capitalisme en una economia plural. El treball essencial per arribar a crear aquesta cohesió és el debat respectuós i l'educació dels membres. Cal precisar que al Quebec la denominació "economia social"

Al Quebec, la majoria de les empreses col·lectives i dels moviments socials, amb el suport de l'estat, han escollit el seu camp: el d'una economia social i sòlidària que constitueix una alternativa real al capitalisme en una economia plural.

correspon al que aquí anomenem "economia social i sòlidària". La importància primordial que concedim a la l'arrelament territorial de les empreses col·lectives és una resposta a les divisions de les "famílies". D'altra banda, hem eliminat del nostre vocabulari la denominació de "famílies" perquè insisteix en les divisions per sobre del que uneix. L'economia social i sòlidària, per a nosaltres, és l'única i mateixa gran família en la qual cadascú es desenvolupa respectuosament amb els altres.

¿Quina és, a hores d'ara, la situació de l'economia social al Quebec?

Actualment, l'economia social quebequesa continua creixent. L'elecció d'un nou govern el setembre passat prediu una intensificació del desenvolupament. De

fet, el Govern del Partit Québécois anuncia l'adopció d'una Llei marc sobre l'economia social, semblant a la que fa en aquest moment el Govern socialista francès. Aquesta institucionalització de l'economia social en la legislació quebequesa garantirà el paper de les empreses col·lectives en el teixit econòmic i social del Quebec.

També constatem un canvi d'escala en el desenvolupament. Els projectes són cada vegada més grans, i hem d'adaptar les nostres eines financeres per acompanyar-los adequadament.

Finalment, cal intensificar l'arrelament territorial de l'economia social. Una extensa xarxa de pols regionals d'economia social afavoreix la promoció, la concertació i el suport a les iniciatives d'economia social regionals. ■

Patrick Dugay durant la seva darrera estada a Catalunya el passat octubre; a l'esquerra amb l'alcalde de Mataró, Joan Mora i a la dreta la seva intervenció a la "Setmana cooperativa".

Una nova font de cooperativisme.

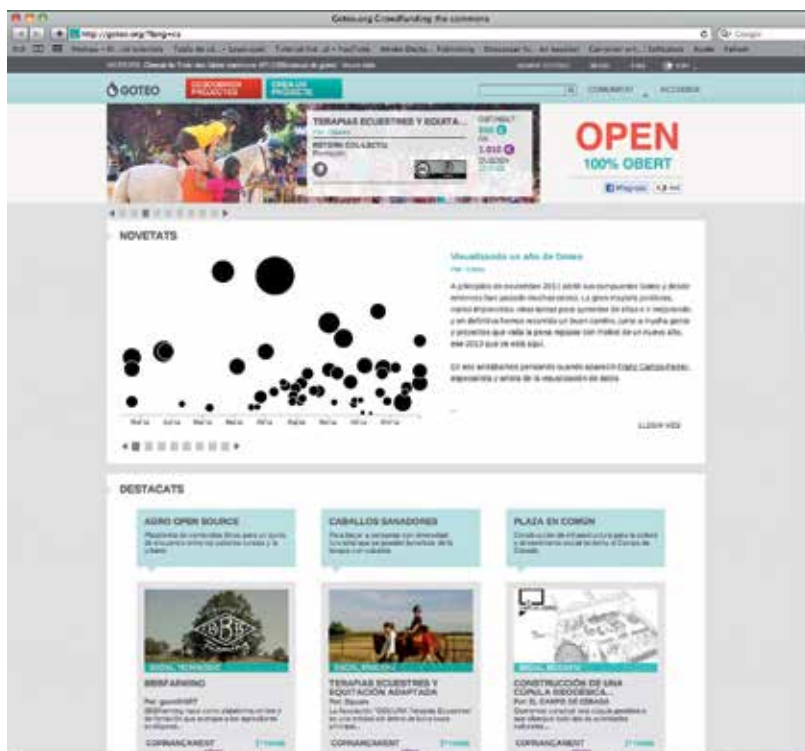
Dels pioners de Rochdale a la cooperació 2.0

Ivan Miró

Els pioners de Rochdale, aquells obrers i obreres anglesos que el 1844 fundaren la primera cooperativa de consum de l'era moderna, poc podrien imaginar els canvis socials i tecnològics que caracteritzen les societats actuals. Les accelerades mutacions del capitalisme de ben segur els deixarien, en un primer moment, perplexos. El menor pes de la indústria i l'auge dels serveis, la fragmentació de la classe treballadora, o les innovacions tècniques aplicades a l'àmbit de les comunicacions, són algunes de les transformacions que, amb tota probabilitat, situarien els solidaris teixidors de Rochdale en un desconcert proper al xoc. Ara bé, passada la confusió inicial, i perspicaces com eren, més enllà de les aparences trobarien ressonàncies de la vella cooperació social aplicada en els àmbits més innovadors. I estem segurs que somriuri, burletes, en veure que els principis cooperatius que ells varen imaginar fa 168 anys avui s'apliquen en entorns tan radicalment diferents. Doncs la nova cooperació, la cooperació 2.0, actualment posa en pràctica el suport mutu, la solidaritat i l'intercanvi a partir de crear, amb l'ajuda de les noves tecnologies de la comunicació, noves comunitats virtuals disposades a cooperar entre si. Davant d'aquesta realitat emergent, els pioners assentirien, satisfets, i es preguntarien amb nosaltres: "¿És la cooperació 2.0 una nova font de cooperativisme?"

Finançament col·lectiu d'allò que és comú

Goteo és una xarxa social de finançament col·lectiu que té com a objectiu "desenvolupar de manera autònoma iniciatives, creatives i innovadores que contribueixin al procomú".¹

Goteo és una xarxa social de finançament col·lectiu.

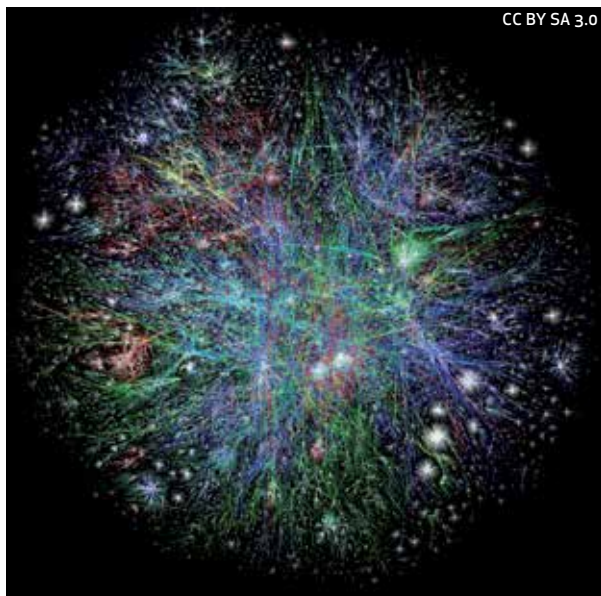
Verkami, en esperanto significa "amants de la creació".

Segons els seus impulsors, vol ser una plataforma per a captar recursos col·lectius que permetin desenvolupar projectes de caràcter social, cultural, científic, educatiu, tecnològic o ecològic que generin noves oportunitats per a la millora constant de la societat i l'enriquiment dels béns comuns. El principal impulsor de Goteo és Platoniq, una organització de productors culturals i desenvolupadors de programari, pionera en la producció i distribució de la cultura copyleft. Des del 2001, Platoniq desenvolupa projectes vinculats a l'ús social i col·laboratiu de les noves tecnologies de la comunicació i de la informació, com ara el Banc Comú de Coneixements o el portal Youcoop,² una plataforma de metodologies lliures i cooperatives. Amb Goteo, s'inverteix la

cadena del productor privat que finança productes culturals i s'obre la porta al mecenatge col·lectiu per tal de fer possibles projectes socials no privatis, oberts i independents.

Goteo no és l'única iniciativa d'aquestes característiques. Des de Mataró, un pare i dos fills, Joan, Adrià i Jonàs Sala, empenyeren el portal Verkami³ per tal de fer realitat manifestacions culturals, artístiques i socials que necessitessin un finançament independent. D'ençà de la seva aparició, gràcies a Verkami (un neologisme de l'esperanto que significa 'amants de la creació') s'han fet realitat centenars de projectes que no haurien trobat sortida dins del clausurat model de la subvenció estatal ni, tampoc, des del mecenatge privat capitalista. Documentals, llibres, discos, campanyes socials, cicles de música, exposicions o festes majors s'han materialitzat gràcies a les aportacions monetàries de milers de persones, que a la vegada han difós, a través de les xarxes socials, una producció cultural independent en un context totalment advers: el de les retallades socials en el món de la cultura, i en un moment en què els inversors capitalistes cerquen la rendibilitat màxima, el màxim benefici.

Tant Goteo com Verkami, així com altres iniciatives que van naixent arreu, ens mostren que en entorns digitals es fa realitat una cooperació social que crea i produeix. Són una mostra de l'onada internacional d'iniciatives digitals que reconfiguren les formes de produir i consumir a partir del *crowdfunding* ('finançament en massa') o micromecenatge, també denominat microfinançament col·lectiu. Una cooperació col·lectiva duta a terme per aconseguir i destinar recursos, a través d'internet, a iniciatives de persones o organitzacions i que està molt emparentada amb el *crowdsourcing* (col·laboració massiva habilitada per les tecnologies 2.0 per aconseguir objectius) o proveïment participatiu, les xarxes *peer-to-peer* ('d'igual a igual', intercanvis a través de la xarxa), els

A partir de les noves tecnologies de la comunicació, és possible establir una cooperació social que enriqueixi el que és comú, que no cerqui el lucre, sinó la resolució col·lectiva de necessitats.

microcrèdits, les monedes complementàries, les noves formes de l'economia solidària, la cultura lliure o les llicències obertes Creative Commons.⁴

El finançament col·lectiu del que és comú té un funcionament molt similar al tradicional cooperativisme de consum. Tal com les velles cooperatives obreres feien amb els aliments, els usuaris de les plataformes de micromecenatge decideixen, a partir del seu interès i les seves aportacions, quins productes culturals són produïts. No són els consumidors passius del mercat capitalista, sinó que tenen capacitat de decisió i producció d'allò que consideren socialment necessari. En aquest sentit, són una manifestació de com, a partir de les noves tecnologies de la comunicació, és possible establir una cooperació social que enriqueixi el que és comú, que no cerqui el lucre, sinó la resolució col·lectiva de necessitats. ¿Què n'haurien pensat els vells cooperadors de Rochdale davant les possibilitats obertes per Verkami o Goteo?

Noves formes de producció social

Malgrat que el programari lliure no és un fenomen nou, ja que existeix des dels inicis de la informàtica, els darrers anys el seu "model cooperatiu de producció en xarxa"

ha tingut un auge exponencial. Com explica Miquel Vidal, de Sindominio, l'extensió d'internet i la popularització dels ordinadors personals ha permès que la producció de programari lliure de forma cooperativa (el model anomenat *basar*) hagi generat tot un moviment social, la comunitat de programari lliure, que transcendeix l'univers mateix dels programadors informàtics i esdevé un fenomen massiu i global de "cooperació social alliberada".⁵

Aquesta immensa màquina productiva, en paraules de Vidal, "possiblement la més gran empresa col·lectiva que existeix avui en dia", produeix programari, això és, el conjunt dels programes informàtics, procediments i documentació que fan alguna tasca en un ordinador: l'ànima de les computadores. No obstant això, a diferència del privat i tancat programari de les multinacionals del sector, el *software* o programari lliure obre les seves fonts de codi per tal que pugui ser reelaborat, copiat i distribuït per tota la comunitat. És, més que una producció de mercaderies amb valor de canvi, la producció social d'un bé comú. Centenars de milers de persones, tot sovint de manera anònima, cooperen per generar una riquesa col·lectiva. Una riquesa que podrà ser socialitzada de forma universal i majoritàriament gratuïta.

Mapa parcial d'Internet. Cada línia entre dos nodes representa l'enllaç entre dues adreces IP.

Foto esquerra: Mapa conceptual del programari lliure.

Per als seus usuaris, disposar de programari lliure i cooperatiu és disposar de la propietat col·lectiva i la gestió democràtica d'un dels mitjans de producció social central en el sistema econòmic actual.

La definició cooperativa del món

mics o enciclopedistes il·lustrats, la definició del coneixement havia romàs tancada a les aportacions del comú de la població, que com a màxim podia aspirar a formar part d'aquell epígraf benvolent però marginal anomenat “cultura popular”. Malgrat que el coneixement, els imaginaris i el llenguatge humans són absolutament socials, fins fa ben poc la fixació dels estàndards d'aquest coneixement era determinada per les jerarquitzacions socials que funcionen en la realitat material. Les jerarquies de classe, cultura o sexe tenien un pes específic alhora de sustentar les representacions simbòliques legitimades fins que arribà la Viquipèdia.⁶

en 285 llengües, quatre de les quals (anglès, alemany, francès i holandès) superen el milió d'articles, i trenta-sis (entre les quals hi ha l'italià, el castellà i el català) superen els cent mil.⁷ ¿Com ha estat produïda aquesta definició universal del món?

“cooperen, es comuniquen i interactuen”, a través d’una plataforma de participació a internet, amb l’objectiu de crear un coneixement que roman lliurement accessible “com un bé públic i de propietat col·lectiva”.⁸ Una definició universal del món, produïda de manera cooperativa.

¿Noves fonts de cooperativisme?

Tant el finançament col·lectiu d’allò que és comú com les noves formes de producció social i simbòlica que suposen Verkami, el programari lliure o Viquipèdia ens indiquen que la cooperació social opera de forma no precisament marginal en els nous mons de les tecnologies de la informació i la comunicació. A les tradicionals formes de cooperació social (presencials, territorials, etc.), s’hi sumen uns nous contextos que,

de manera estereotipada, podien ser pensats com a refractaris a les formes de la solidaritat social. I no és així. No només la cooperació social és present en àmbits altament tecnològics, en el cor de tota producció social del capitalisme cognitiu, sinó que, a més, hi és present de manera autònoma, com en els casos ressenyats. Amb pràctiques obertes, interactives, col·laboratives i distribuïdes en xarxa.

Enfront de les formes jerarquitzades de la producció i la reproducció social, a la xarxa de xarxes es produeixen i s’utilitzen béns i serveis de forma capil·lar, de tal manera que s’estableix, segons l’activista Simona Levi, “una nova ètica basada en el reconeixement dels mèrits i habilitats de cada persona, permetent la seva maduresa i autonomia i normalitzant formes d’organització on el control és des-

Viquipèdia en català ja conté gairebé 394.000 articles.

centralitzat; l’usuari final, empoderat, i la distribució de recursos, compartida”.⁹ És a dir, es produeix i es gaudeix de béns comuns d’una manera heterogènia, però cooperativa.

Ara bé, ¿és la cooperació 2.0 una nova font de cooperativisme? Aquest és un interrogant pertinent tant per als protagonistes de la “vella” cooperació com per als de la “nova”. De moment, el que hi ha és una desconexió important entre “el cooperativisme constituït i aquest cooperativisme constituent”, en la felicit expressió de Jordi Garcia.¹⁰ Doncs si entenem per cooperativisme la cooperació social institucionalitzada històricament i reconeguda amb formules jurídiques específiques (“la cooperativa de treball, de consum, etc.”), és obvi que la nova cooperació social requereix repensar moltes de les rutines organitzatives fins ara inqüestionables. Així, la cooperació social 2.0 entroncarà amb el cooperativisme si aquest sap reformular-se i crear formes híbrides que permetin combinar l’atorgament d’estabilitat i renda als cooperadors 2.0 amb la discontinuïtat en l’activitat o la mobilitat tan característica d’aquests.¹¹ D’altra banda, en aquest diàleg fecund, la nova cooperació social pot aprendre dels vells cooperadors pràctiques que van més enllà de la cooperació immediata. Com aquelles que estableixen capitals col·lectius, fons de reserva i altres estructures perdurables que incideixen en les condicions de vida i treball dels seus protagonistes i que, en definitiva, permeten organitzar de manera sòlida una transformació social alliberadora. Ja que, com deien els antics, com ara Joan Salas Anton el 1902, “la cooperació és l’associació a benefici dels associats, però el cooperativisme és la cooperació erigida en sistema d’emancipació social”. Si això fos així, els pioners de Rochdale ja no només somriuriens satisfets, sinó que la seva alegria seria tan gran i tan plena com la nostra. ■

1. Goteo.org.
2. Youcoop “facilita processos de cooperació i innovació social distribuïda per mitjà de dinàmiques, metodologies i workshops per introduir canvis culturals en organitzacions com ara ONGs, institucions, cooperatives o empreses socials”; www.youcoop.org.
3. Verkami.org.
4. ca.wikipedia.org/wiki/Micromecenatge.
5. Miquel Vidal. “Cooperación sin mando: Una introducción al software libre”, a: biblioweb.sindominio.net.
6. Val a dir que Viquipèdia pot reproduir una jerarquització renovada, com ara la que es dona arran de l’exclusió de totes les persones que no tenen coneixement del llenguatge informàtic.
7. ca.wikipedia.org.
8. Mayo Fuster. “Online creation communities for the building of digital commons. Participation as an eco-system?”; <http://openfsm.net>.
9. Simona Levi. “Notas de trabajo para una R-Evolución”, a: Diversos autors. Tecnopolítica, internet y r-evoluciones. Icària, 2012.
10. Jordi Garcia. “L’emprenedoria social, millor cooperativa”, a: Nexa, núm. 30; <http://www.nexa.coop>.
11. Ivan Miró. “El quart impuls. Cooperativisme, treball immaterial, creativitat, territori”, a: Nexa, núm. 26; <http://www.nexa.coop>.

Percepcions de les cooperatives catalanes auditades sobre el procés d'implementació de la NIC 32 en el capital social

Estudi realitzat pel Servei d'Estudis i Projectes de la Fundació Roca i Galès i la Comissió de Comptabilitat de Cooperatives de l'ACCID i coordinat per Ramon Bastida (Universitat Pompeu Fabra).

El capital social de les societats cooperatives, a causa de les seves característiques especials, ha estat matèria d'estudi destacada des de fa molts anys. En l'actualitat, el capital social s'ha convertit en un aspecte controvertit, que podria passar de ser un "actiu" important perquè la cooperativa realitzi la seva activitat, a ser una càrrega financera per a ella mateixa. Aquesta variació en el fons del capital social de les cooperatives ha sorgit arran de la publicació de la NIC 32.

En l'estudi, s'han analitzat les percepcions dels responsables de les cooperatives amb relació a la implementació de les normes comptables adaptades a la NIC 32. En aquest sentit, s'han analitzat diversos aspectes relacionats amb el procés d'adaptació del capital social cooperatiu i els efectes previstos per les cooperatives en relació amb la seva situació econòmicofinancera. La informació s'ha recollit mitjançant la realització d'una enquesta als responsables de 233 cooperatives que presenten comptes anuals auditats al Registre Central de Cooperatives de Catalunya. S'han rebut un total de 46 respostes.

Els resultats obtinguts demostren que gairebé el 61% de les cooperatives enquestades han optat per adaptar el capital social. Els responsables de les cooperatives creuen que els principals motius per a adaptar el capital social són mantenir la imatge de solvèn-

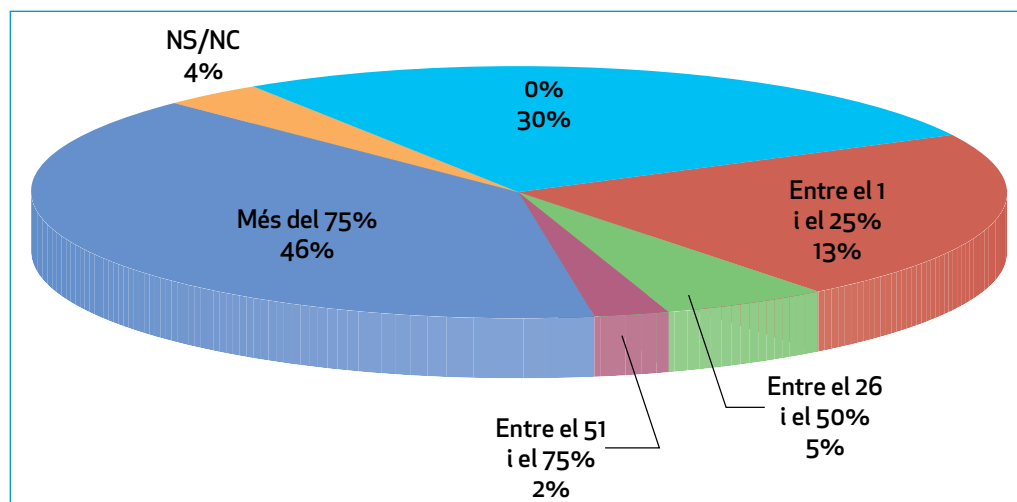
	Q1: Fins a 45.000	Q2: Entre 45.001 i 225.000	Q3: Entre 225.001 i 2.500.000	Q4: Més 2.500.001	Total
La cooperativa ha modificat els Estatuts.	6	5	5	7	23
La cooperativa té previst modificar els Estatuts.	0	1	3	1	5
La cooperativa no té previst modificar els Estatuts	6	5	3	4	18
Total	12	11	11	12	46

Figura 1. Resultats de la pregunta sobre la modificació dels Estatuts segons el nivell de capitalització.

cia de la cooperativa i conservar l'accés al finançament bancari. D'altra banda, les cooperatives que no han adaptat el capital social consideren que és molt complicat que els socis aprovin l'adaptació d'aquest capital, atès que han de renunciar al dret de reemborsament unilateral del capital aportat a la cooperativa. En aquest sentit, el Decret llei 1/2011 incorpora, per adaptar el capital social a la normativa comptable, diversos mecanismes que poden facilitar-ne l'aprovació per part dels socis. Hi ha la possibilitat d'adaptar només una part del capital social, o la d'incloure un límit de capital social reemborsable, a partir del qual, els reemborsaments de capital hauran de ser aprovats pel consell rector. També hi ha la possibilitat d'incloure diferents tipus de cauteles als estatuts per tal d'incentivar el retorn de les aportacions de capital als socis que hagin demanat la

baixa de la cooperativa.

Un altre motiu per a no adaptar el capital social és l'escassa importància d'aquest en l'estructura de finançament de la cooperativa. Segons les dades obtingudes, el nivell d'adaptació del capital social a les noves normes comptables és elevat, però encara hi ha un nombre important de cooperatives que no han adaptat el capital, i això fa pensar que els efectes en el sector cooperatiu seran importants. En aquest sentit, com s'aprecia a la Figura 2, gairebé la meitat dels enquestats creuen que hauran de traspasar més del 75% del capital social al passiu a partir de l'any 2011. En canvi, el 30% de les cooperatives creuen que podran mantenir tot el seu capital social en el patrimoni net. Segons els enquestats, els principals efectes de les noves normes comptables seran el deteriorament de la imatge de solvència i l'increment de les

Seria important que els organismes que regulen la comptabilitat tinguessin en compte algunes especificitats de les cooperatives i hi adaptessin la NIC 32.

dificultats per a accedir al finançament bancari.

El 89% dels responsables de les cooperatives consideren que els analistes financers basen les seves decisions de concessió de finançament en les dades comptables disponibles. Cal dir, però, que la gran majoria dels enquestats creuen que aquests analistes no estan degudament informats de les noves normes comptables i dels seus efectes sobre el capital social cooperatiu i, com a conseqüència, sobre el patrimoni net i el passiu de la cooperativa. Per tant, els responsables creuen que qualsevol variació en la ràtio de solvència de la cooperativa afectarà l'accés al finançament de les cooperatives. Per aquest motiu, és molt important que les cooperatives estiguin ben capitalitzades i tinguin un balanç de situació equilibrat. A més, també és important fer una tasca de divulgació entre els agents econòmics vinculats a

l'àmbit cooperatiu (socis, banca, assessors, etc.) dels efectes de les normes comptables adaptades a la NIC 32.

Segons les dades obtingudes, les cooperatives que acostumen a finançar les seves inversions amb recursos bancaris hauran d'adaptar el capital social a les noves normes comptables per no tenir problemes d'accés al finançament bancari. També hauran de capitalitzar-se adequadament per no dependre en excés de les entitats financeres. En aquest sentit, la majoria dels enquestats creuen que l'adaptació del capital social a les noves normes comptables no suposarà una reducció de les aportacions del capital dels socis a la cooperativa.

Els resultats obtinguts serveixen per a conèixer millor l'estat de la implementació de les normes comptables adaptades a la NIC 32 en el capital social cooperatiu, i les percepcions respecte a això

dels responsables de les cooperatives. També serveixen per a demostrar que la NIC 32 tindrà efectes importants en el sector cooperatiu. En aquest sentit, seria important que els organismes que regulen la comptabilitat tinguessin en compte algunes especificitats de les cooperatives i hi adaptessin la NIC 32.

Els propers mesos, el Servei d'Estudis i Projectes de la Fundació Roca i Galès i la Comissió de Comptabilitat de Cooperatives de l'ACCID treballaran en un nou estudi sobre el procés d'implementació de les noves normes comptables adaptades a la NIC 32, que analitzarà els comptes anuals del 2011 (primera aplicació de les normes comptables adaptades a la NIC 32) d'una mostra de cooperatives catalanes. L'objectiu de l'estudi serà determinar els efectes economicofinancers reals en les cooperatives, aspecte que comentarem en el proper capítol. ■

La recuperació del patrimoni cooperatiu de Mataró

Margarida Colomer i Rovira
Historiadora

El moviment cooperatiu té una llarga trajectòria històrica a Mataró. Aquesta ha estat una ciutat de referència a Catalunya en l'economia solidària i popular. En són exemples la Cooperativa Obrera Mataronense (1864-1890) i les nombroses cooperatives de consum, de lleure i de mutualitat. Totes, creades a partir de la segona meitat del segle XIX; la majoria van passar per l'auge dels anys trenta, i fins i tot moltes van subsistir més enllà, malgrat les dificultats provocades pel franquisme.

La Cooperativa Obrera del Forn del Vidre, creada el 1920, ha estat una cooperativa de treball que ha suportat moltes crisis i persecucions. Durant el franquisme, va haver de resistir la intromissió i la pressió del sindicat franquista de la CNS i de la Falange. Els seus cooperadors van haver de lluitar per reprendre el funcionament democràtic de l'empresa, i posteriorment per recuperar la propietat del seu patrimoni; fou una tasca dura i constant, però ho van aconseguir. Malgrat tot, a causa de la crisi actual va haver de tancar les portes l'any 2009.

Amb el franquisme van haver de plegar moltes cooperatives a tot Catalunya, i a Mataró també; però al mateix temps hi va haver un moviment paral·lel de resistència i de lluita per recuperar el patrimoni i van continuar les activitats de lleure i de cultura lligades al moviment cooperatiu dels anys de la República. El cooperativisme és un moviment, que, igual com el moviment sindical, sempre ha estat actiu a la nostra ciutat, bé de manera clandestina, bé en llibertat.

La Unió de Cooperadors, nascuda el 1927 de la unió de diverses cooperatives de consum, va aguantar la crisi econòmica de la guerra civil i de la primera postguerra. Durant el franquisme, va continuar les seves

XEVI RIERA

activitats pròpiament de consum, però amb una forta implantació al sector popular en l'àmbit de la cultura i el lleure, com ara el teatre, les corals o les excursions. La Unió de Cooperadors tenia uns locals socials on hi havien cafès oberts a la població, on es feien trobades de veïns, on els dissabtes i diumenges s'hi feia ball, teatre, concerts, sardanes, sopars, etc.

El franquisme va introduir a les juntes de les diverses cooperatives persones adverses al moviment, gent que no compartia els valors democràtics que caracteritzen el funcionament cooperatiu. L'objectiu era manipular algunes de les persones ja presents a la junta i d'altres de novingudes per destruir la xarxa d'activitats, tant de caire productiu com cultural, que hi havia.

El litigi entre la Unió de Cooperadors i la Mutualitat l'Aliança Mataronina va passar entre el 1951 i el 1955. L'operació va ser premeditada, fins que hi va haver una entesa entre uns dirigents de la Unió de Cooperadors i uns altres de l'Aliança Mataronina per unir les dues entitats. Aquest fet no tindria cap transcendència si no fos pel fet

que en aquesta operació no es va fer servir la veu de les assemblees respectives, sinó que va ser fruit d'un acord entre unes quantes persones interessades i prou. Altrament, en aquest acord hi va entrar en joc el patrimoni de la Unió de Cooperadors en favor de l'Aliança Mataronina. Aquest acord es va descobrir quan hi va haver una operació immobiliària per part de l'Aliança Mataronina de la qual els socis de la Unió de Cooperadors no estaven assabentats.

Poc després d'aquesta maniobra, va assumir la direcció de la junta de la Unió de Cooperadors Francesc Roy, cooperador de tota la vida, el qual, després d'indagar l'operació especulativa i poc ètica que s'havia fet, va informar-ne els socis respectius. Fou a partir d'aquell moment que es va crear un grup de cooperadors per recuperar el patrimoni, entre els quals hi havia Gonçal Palomar, Joan Martí, Antoni Macià i Comas i altres. Aquest grup intentà dialogar amb els protagonistes del pacte, sense cap resultat positiu; van fer accions de difusió del conflicte, i van aconseguir sensibilitzar altres persones en favor de la recupe-

Café Nou.

Mataró ha estat una ciutat de referència a Catalunya en l'economia solidària i popular.

ració del patrimoni de la Unió de Cooperadors. Entre altres gestions i activitats, van decidir buscar un advocat que accedís a tramitar una demanda de reclamació. Antoni Martí i Coll, advocat de Mataró, ho va acceptar, però va haver de retirar la demanda perquè va rebre pressions importants des del poder polític i militar. De tota manera, aquesta gestió marca una fita important i es continuà lluitant fins a arribar a fer la demanda.¹

Arribem a mitjan anys seixanta i ens trobem amb una colla de joves disposats a lluitar a favor de la recuperació del cooperativisme a la ciutat, com ara Pep Manté, Eduard Huerτος, Xavier Vilert, Josep M. Canals, Agàpit Borràs, Joan Gómez, Manel Brullet, Pep Bermúdez i Manel Mas. Va tornar a revifar el moviment cooperativista a favor de la recuperació del patrimoni de la Unió de Cooperadors. Per iniciativa dels socis de la Unió de Cooperadors, es van fer actes culturals per difondre aquest patrimoni i la seva història. Es va aprofitar el Dia Internacional de la Cooperació i altres festes locals per a difondre l'esperit cooperatiu. Es va fer una auca de la història de la Unió de Cooperadors i cartells que en recordaven la trajectòria. Des de diferents centres de poder, es va intentar subhastar el patrimoni de l'entitat, però sense cap resultat, ja que els socis van pressionar els possibles compradors informant-los que eren locals que estaven pendents d'una demanda de reclamació

L'Estrella.

perquè eren resultat d'un litigi, i això va fer que es fessin enrere les persones que podien estar interessades a adquirir els locals per mitjà de la subhasta.²

És un fet que a Mataró el moviment cooperatiu no ha estat mai mort: sempre hi ha hagut un grup de persones que ha resistit les estocades econòmiques i polítiques. És per això que en l'etapa democràtica aquest moviment ha agafat més impuls i té més força. Així doncs, partir de les cooperatives creades als anys seixanta i setanta i del moviment per la recuperació del patrimoni d'Unió de Cooperadors, es va obrir una nova etapa.

Arribada l'època democràtica, l'Ajuntament presidit per Manel Mas, del PSC, i Agustí Valdé, regidor d'Urbanisme, va fer una operació afortunada. En el Plenari del 6 de juliol del 1989, a petició de Salvador Milà, d'IC, i arran d'una entesa amb el PSC i el Grup Mixt, es va acordar per unanimitat que "el conjunt d'edificis que formen el patrimoni de la Unió de Cooperadors passessin a l'Ajuntament [...] crear una comissió per mirar de conversar i arribar a possibles negociacions amb totes les parts implicades per tal de recuperar per a la ciutat el patrimoni històric de la Unió de Cooperadors.». I es va formar una comissió dedicada a aquesta recuperació.³ En el Plenari del 20 de juliol del 1989, es van aprovar els estatuts de, l'entitat municipal de promoció d'habitatges PUMSA.

En aquell temps també governava el PSC, i el regidor d'Urbanisme era Agustí Valdé.⁴

El consistori presidit per Antoni Baron va continuar treballant-hi. Quan Salvador Milà va esdevenir regidor d'Urbanisme, es va activar la promoció d'habitatges i la rehabilitació del patrimoni cooperatiu. El 2005 és quan PUMSA començà a treballar en l'obra de rehabilitació del patrimoni cooperatiu, amb la voluntat política que amb el temps passés a ser un valor social de la ciutat i també dels cooperadors. Malgrat tot, encara faltava el Café Nou, local de la Unió de Cooperadors que, malgrat estar ocupat pels cooperadors i fer-hi, aquests, activitats culturals i de lleure, legalment pertanyia a la Sagrada Família, una entitat dirigida pel Centre Catòlic i la Sala Cabañes. Miquel Jornet, soci i administrador general de l'Aliança Mataronina i un dels principals protagonistes d'aquest litigi, abans de morir l'havia ofert a l'entitat Sagrada Família mitjançant un document oficial que simulava una compra. Aquesta va ser una altra de les batalles tan dures que han hagut de fer els socis de la Unió de Cooperadors i l'Ajuntament de Mataró. Al cap de tot aquest procés, s'arribà a l'any 2005, en què es creà la Fundació Unió de Cooperadors de Mataró, que fou legalitzada formalment el 2010. La meitat dels membres de la fundació són de l'Ajuntament i l'altra meitat, de la

A Mataró el moviment cooperatiu no ha esta mai mort: sempre hi ha hagut un grup de persones que ha resistit les estocades econòmiques i polítiques.

Unió de Cooperadors. El seu objectiu és gestionar de manera solidària el litigi històric del patrimoni cooperatiu de la Unió de Cooperadors i a la vegada donar-li un ús d'acord amb els valors del cooperativisme i l'economia solidària.

Des de la Fundació es promou la creació de noves cooperatives a la ciutat i la formació i divulgació social de l'empresa cooperativista i dels valors del moviment cooperatiu. La seva seu és el Cafè de Mar, recuperat recentment com a patrimoni de la Unió de Cooperadors de Mataró.

També s'han recuperat quatre naus de Can Xammar, antiga seu de la Cooperativa Central d'Unió de Cooperadors, i més enrere, seu de la Protectora Mataronense. Des del

1910 es van anar recuperant els locals de la planta baixa de La Estrella Mataronense i els de La Portorriqueña. Els habitatges que s'han construït a les respectives cooperatives, passaran a la Fundació d'aquí a trenta-quatre anys, quan s'hagi amortitzat la inversió de PUMSA. A hores d'ara, l'entitat té una sèrie de locals, corresponents a una bona part d'aquell patrimoni cooperatiu, disponibles i de propietat de la Fundació d'Unió de Cooperadors.

El mes de juny del 2012, es va signar un acord d'intencions entre l'Ajuntament presidit per Joan Mora, de CiU, la Fundació d'Unió de Cooperadors i el Centre Catòlic per posar fi a la situació injusta del Cafè Nou, local social de la Unió de Cooperadors. Aquest acord d'intencions

preveu que tant l'edifici com el pati del Cafè Nou passin a formar part de la ciutat com a valor social. Ha estat un camí molt llarg, però en aquest moment ens sentim esperançats en veure ben propera la fi del litigi.⁵

Pensem que a partir del cooperativisme és possible crear un àmbit d'economia real, lluny del capitalisme financer i especulatiu que ens assetja. El cooperativisme pot ser una alternativa solidària i equitativa a la crisi mundial que ens està oprimint. Som molt conscients que cal que hi hagi un canvi de política econòmica a escala mundial per resoldre la crisi que patim, i també que el cooperativisme és una de les vies més importants per aconseguir-ho. ■

Foto esquerra:
La Portorriqueña.
Foto dreta:
La Protectora
Mataronense.

1. "La postguerra a Mataró, 1939-1955", estudi inèdit, pendent d'editar per la mateixa autora. Entrevistes a Antoni Luís i Joan Martí.

2. Entrevista a Xevi Vilert, Pep Bermúdez i Joan Martí.

3. Acta del Plenari del 6-7-1989.

4. Actes dels plenis del 20-7-1989 i del 14-12-1989.

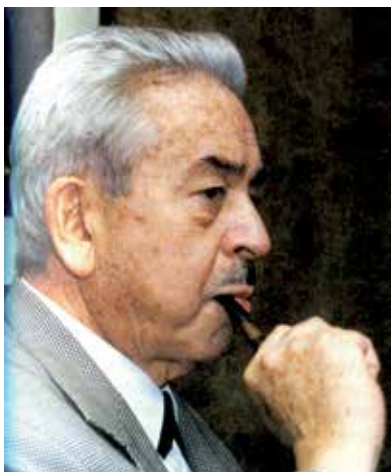
5. Fons documental de la Unió de Cooperadors i entrevista a Àngel Puig.

Va de metges

Esteve Puigferrat i Aguilar

Tal com ja explicàvem a la revista número 361 de gener sobre la presentació del llibre de Santos Hernández, dedicat al nostre doctor Josep Espriu, a càrrec de Carles Torner, em va venir a la memòria l'últim acte que a nivell personal vaig tenir amb ell en el tanatori de Collserola, per allò que els de lluny procurem anar d'hora per no arribar tard. Es va donar el cas de ser el primer en arribar a la sala de vetlles on des del dia abans reposava el Dr. Espriu. El fet curiós va ésser que un cop jo ja havia fet les paus amb el Doctor per allò de "Pau als morts", per una porta interior van començar a arribar corones i rams de flors. Els empleats que les portaven van considerar-me no com amic, sinó com a familiar. Per no decebre'ls durant gairebé una hora vaig actuar com si així fos, doncs el meu bon amic bé s'ho mereixia. En van arribar tantes, de flors, que en un moment determinat vaig necessitar l'assessorament dels professionals perquè em diguessin com les havíem d'anar posant en la sala de vetlla! Quan van començar a venir els familiars autèntics vaig fer mutis i no em vaig deixar veure fins al moment de donar-li el darrer comiat a la capella.

Santos Hernández que normalment és molt planer, aquesta vegada per saber qui era un dels personatges que ens havia fet algunes conferències a la Fundació Espriu, ho fa tant rebuscat que menys mal per la meua banda, haver assistit a aquestes conferències; ja sabia el nom de vell antuvi: **Carles Torner**, a qui no havia vist des d'aquelles conferències i del record que ens va deixar explicant-nos als assistents el poema *Pugem a la barca* de la Premi Nobel que no li havien pujat els fums al cap, Wisława Szymborska, desapareguda ara fa un any. Representant a Fundació Roca i Galès, fa anys vaig assistir a l'Ateneu Barcelonès a la presentació d'un

Dr. Josep Espriu.

Dr. Moisès Broggi.

llibre de Joaquim Montclús sobre la Franja de Ponent. Per sort vaig arribar d'hora igual que va fer el Dr. Moisès Broggi que anava acompanyat d'una altra senyora i que es van asseure a les butaques de davant on jo era. Era el primer cop que parlava amb ell i em va encantar: tenia un magnetisme que feia que a poca estona d'haver arribat al seu entorn ja hi havia una dotzena de persones conversant amb ell i principalment escoltant el que ens explicava. Ja sempre l'havia tingut amb molta consideració i naturalment a partir de llavors li'n vaig tenir més. El dia del seu comiat també vaig ser el primer d'entrar a la sala de vetlles i sabent el que em podia passar vaig desaparèixer immediatament. Més tard l'anècdota la vaig poder explicar a un familiar que per edat podria ser un nét.

A la seva pregunta "Heu llegit les seves memòries?", "Doncs no", vaig respondre. Tinc la sort que ara pel dia de Reis me les van regalar. Encara no les he llegit. Em comprometo amb mi mateix a fer-ho quan tingui temps. Potser tindrà la sort d'agafar una grip i cuidar-la com es feia antigament: restant alguns dies al llit i suant-la. I aprofitar per a llegir-les. ■

El meu nét Oriol i el cooperativisme sanitari

Santos Hernández

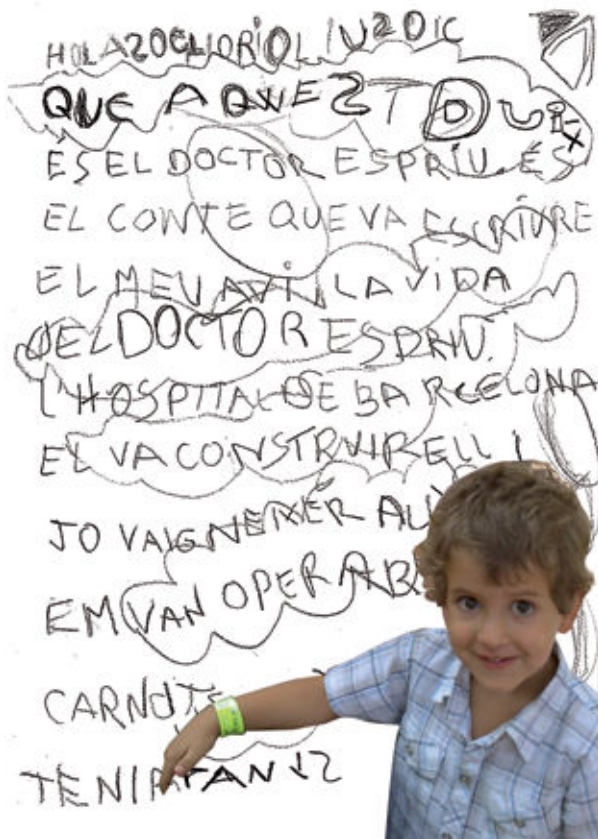
Com sabeu, la Fundació Roca i Galès publica, des de fa uns anys, una col·lecció de biografies –Cooperativistes Catalans– dedicada a donar a conèixer la vida i l'obra d'algunes persones, massa poc conegudes, que han excel·lit en el servei al nostre poble a través del cooperativisme.

Un dia, la Fundació va decidir, amb tota lògica, que entre aquestes persones havia ja d'aparèixer la figura del doctor Josep Espriu, creador del cooperativisme sanitari. I va decidir també, de manera no sé si igual de lògica, però amb optimisme molt afalagador per a mi, que m'ocupés jo de la redacció de la seva biografia. Bé, doncs ha passat cosa d'un any i mig, i el llibre, finalment, ha estat escrit i editat.

Es tractava ara de fer-ne la presentació pública, a la sala d'actes de l'Hospital de Barcelona, de la cooperativa SCIAS del Grup Assistència, que s'ho van agafar, ben cert, com a cosa pròpia.

I aquí comença l'anècdota que pretenc d'explicar-vos.

Les meves nétes més grans –l'Andrea i la Yuri, catorze i dotze anys respectivament– volien venir a la presentació. Bé, tampoc el seu avi no presenta llibres cada dia, i la taffereria era d'allò més natural. A més a més, els feia molta gràcia això que els presentadors, l'Antoni Gavalda i en Carles Torner, fossin professors d'universitat i escriptors. L'Andrea, que n'és la més llegidora, es va quedar impressionadíssima quan, a sobre, li va ser presentat el seu admirat Joaquim Carbó, que, mira, hi era, entre el públic. Quant al germà petit, l'Oriol, amb els seus cinc anys, jo, la veritat, no em pensava que l'acte pogués

Oriol amb el seu llibre.

interessar-li gaire. Però la seva mare volia assistir-hi també, i va decidir que es posaria amb ell a l'última fila, per tal de poder, si calia, escapolar-s'hi discretament. Tanmateix, es veu que li va explicar la cosa tan bé, que el vailet es va comportar com un àngel, i s'hi va passar tot l'acte dibuixant, amb tota tranquil·litat. Al final, em va portar el que havia dibuixat i, en comentar-li'n jo "Que bé, m'has fet un dibuix!", em va corregir: "No és un dibuix. És un llibre." Tenia raó. No era un full, sinó tres, i al primer d'ells hi deia, amb tota claredat, "LLIBRE".

Van passar els dies. I va resultar que a la seva classe –P5, Escola Nabí– l'alumnat té un noticiari, de fabricació pròpia, i havien decidit, ignoro com, que en dedicarien un número a la presentació del llibre de l'avi del seu company Oriol. I l'Oriol, que, òbviament, encara no sap escriure, va dictar a la seva mare, perquè ella li ho escrivís en lletres "de pal" el text següent: "Hola, sóc l'Oriol i us dic que aquest dibuix és el doctor Espriu. És el conte que va escriure el meu avi, la vida del doctor Espriu. L'Hospital de Barcelona el va construir ell i jo vaig néixer allà i em van operar de carnots allà quan tenia 4 anys."

I després va escriure-ho tot, ell, copiant el que havia escrit la seva mare. I això és el que ha estat publicat al noticiari del P5, juntament amb dues fotos, un dibuix i la targeta d'invitació a l'acte. És el que diu l'Agnès, l'admirable coordinadora de la nostra Cooperació Catalana: "Aquest xiquet mos ha sortit intel·lectual."

Ve-li aquí. ■

Donació de llibres

1. CASA, Joan B.; Crespo, Patrícia. *L'Euram: centre o perifèria? Una perspectiva econòmica*. València: Tres i Quatre, 2009.
2. CHAVES, Rafael. *La cooperación empresarial en la economía social*. València: CIRIEC-España, 1996.
3. *Cómo adaptar los estatutos de las cooperativas andaluzas a la nueva Ley*. Junta de Andalucía, 1985.
4. Conferència Europea. *Conclusions*. Barcelona: CTESC, 2004.
5. Dictamen exploratorio sobre las cláusulas sociales en los pliegos de contratación pública. Barcelona: CESB, 2006.
6. *Economía social y servicios sociales*. València: CIRIEC-España, 2001.
7. GARCÍA SOLANES, José. *Real exchange rate appreciation in central and eastern european countries*. Bilbao: Fundación BBVA, 2008.
8. Informe sobre la pobreza i l'exclusió a la ciutat de Barcelona. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2004.
9. *La participación de los trabajadores en la empresa*. Madrid-Barcelona: Marcial Pons, 2003.
10. *Les empreses d'inserció a Espanya*. Barcelona: Fundació Un Sol Món, 2007.
11. *Les millors pràctiques de la política industrial en l'àmbit europeu*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2006.
12. *Llibre blanc del tercer sector civicosocial*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2002.
13. *Nou pla general comptable per a cooperatives*. Barcelona: Ara Coop. Generalitat de Catalunya. COOP, 2009.
14. PUJOL FURRIOLS, Pilar. *La participació de les dones en els municipis*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2007.
15. TORRENT I SELLENS, Joan. *Innovació tecnològica, creixement econòmic i economia del coneixement*. Barcelona: CTESC, 2004.

■ La Biblioteca de la Fundació Roca Galès està al servei de totes aquelles persones que volen consultar temes referents a cooperativisme i economia social.

■ Agraïm la col·laboració de totes aquelles persones i entitats que amb les seves donacions han contribuït a assolir els 5.000 exemplars que actualment la nostra biblioteca pot oferir als seus lectors.

■ Segueixen arribant nous llibres, i a fi d'obtenir l'espai necessari, hem cregut oportú fer una reestructuració de la biblioteca, retirant les obres de les quals disposem més d'un exemplar, i d'aquelles que no tracten específicament dels temes sobre els quals estem especialitzats.

■ Cada mes, la biblioteca de la Fundació Roca i Galès publicarà a Coopració Catalana un llistat de quinze títols d'aquest tipus de material.

■ Aquests llibres podran ser obtinguts de forma gratuïta per qualsevol persona o entitat que hi estigui interessada.

■ Com obtenir aquests llibres:

- Cal demanar-los per telèfon o per fax a la bibliotecària en horari de la biblioteca.
- Durant un període de trenta dies posteriors a la seva publicació.
- Els llibres s'hauran de recollir a la Fundació Roca i Galès i prèviament s'haurà d'omplir una fitxa amb les dades personals.
- En cap cas no es podrà fer un ús comercial del material obtingut.
- Les peticions seran ateses per rigorós ordre de comanda.

BIBLIOTECA DE LA

FUNDACIÓ ROCA I GALÈS

Horari:

dilluns a dijous de 9:30 a 13 h.

dimarts i dijous de 16 a 19 h.

Telèfon: 93 215 48 70

Fax: 93 487 32 83

a.e.: biblioteca@rocagales.org

www.rocagales.org

La Biblioteca de la Fundació Roca i Galès va rebre una extensa donació de llibres de temàtica cooperativista, economia social, medi ambient i altres, que ha incorporat als seus fons.

Tot i això, té un considerable romanent que posa a disposició de les persones i entitats que hi puguin estar interessades.

Cal convenir dia i hora amb la bibliotecària per venir a triar-los.

Retalls

Elisenda Dunyó

COOP 2012

Núm. 1

Desembre del 2012. Barcelona

www.cooperativest treball.coop
federacio@cooperativest treball.coop

Publicació anual editada per la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya. A l'editorial ("Neix COOP, carta de presentació del moviment cooperatiu"), signat pel president de la Federació, es fa palès que des del primer número es pretén que la publicació esdevingui una eina per transmetre el valor de la cultura tot reivindicant-se com l'hereva de l'anterior revista, motiu pel qual n'hereta el nom idèntic. Amb un format i un contingut renovats, es vol donar ressò a la manera de fer de les cooperatives, així com a la manera de participar en els fets i esdeveniments generals. El fet de ser editada anualment fa que s'hi incloguin continguts que vagin més enllà de la realitat pròxima. En reproduïm el sumari: "Les principals notícies de l'any a la Federació", "Som Energia", "Xarxa Financoop", "Les cooperatives com a oportunitat", "El treball, un objectiu no instrumental", "L'espai comú, l'espai compartit", "Ambulàncies La Pau: els més grans sobre rodes", "Cinergia: enginyers endollats a la feina", "Coop 57: les finances que sumen", "En ruta per la Barcelona cooperativa", "L'Any Internacional dona pas a la Dècada de les cooperatives", una entrevista a Charles Guindon sota el rètol "Consumim productes «cooperatius»!", "Respostes de l'economia social a la crisi", "Les cooperatives catalanes el 2012", "Per una legislació fiscal específica i posada al dia", "Amb la innovació cultural per ADN since 1844", "L'empresa europea del futur serà social o no serà", "Cooperatives que pensen en gran", "Les xarxes socials, aliades del cooperativisme", "Anàlisi de les operacions de crèdit". Les onze pàgines finals contenen un directori de cooperatives, classificat per sectors i per l'activitat que porten a terme. ■

REVISTA DE LA ECONOMÍA PÚBLICA SOCIAL I COOPERATIVA

Núm. 75. Agost del 2012. València.

www.ciriec-revistaeconomia.es
ciriec@uv.es

Revista publicada pel CIRIEC-Espanya, amb la majoria d'articles escrits en llengua castellana i la resta en anglès. És de caràcter bianual.

Aquest número és un monogràfic amb el títol: "Empreses socials i economia social". S'hi inclouen una sèrie d'articles signats per autors experts en l'economia social, que l'aborden des de diferents punts temàtics, com ara: l'emprenedoria, el mesurament de l'impacte social, els models de finançament, la direcció estratègica, les anàlisis empíriques d'uns centres d'inserció laboral, i els nous models i tendències que s'observen en la banca ètica i el comerç just. Els articles estan ordenats en tres grups. El primer conté escrits més teòrics i generals. Del conjunt d'aquests, en destaquem el que porta per títol "La iniciativa comunitària a favor d'una emprenedoria social i la seva vinculació amb l'economia social: Una aproximació als seus límits conceptuals" i en el qual es comenta la proposta de la Comissió Europea del suport a empreses d'economia social. El segon grup inclou articles que fan referència a la creació, el funcionament i la gestió de les empreses socials; un d'aquests títols és "Emprenedoria i economia social, oportunitats i efectes en una societat en plena transformació", i s'hi analitza minuciosament l'emprenedoria. En el tercer grup, els textos tracten de diferents realitats de diverses empreses socials. Destaquem un que defensa la banca ètica com a gran puntal per a nous models de desenvolupament: "La banca ètica a Europa: Una mirada al crèdit com a criteri de configuració d'un espai d'alternativa". ■

ATENCIÓ CIUTADANA

Oficines d'Atenció Ciutadana
Xarxa territorial d'atenció ciutadana

Atenció presencial i personalitzada
Informació sobre serveis i tràmits de la Generalitat
Registre públic de documentació

Més informació: gencat.cat/oac

INFORMACIÓ + PERSONALITZACIÓ

OAC

OFICINES D'ATENCIÓ CIUTADANA

Barcelona

Sant Honorat 1—3
T 934 024 667

Cerdanya

Plaça del Rec 5
Puigcerdà
T 972 880 311

Girona

Plaça de
Pompeu Fabra 1
T 972 975 000

Lleida

Lluís Companys 1
T 973 703 500

Tarragona

Sant Francesc 3
Entl.
T 977 236 559

Terres de l'Ebre

Jaume I 2—4
Amposta
T 977 705 319

